

Nagy kastély

Kis kastély

Intézői lak

L alakú épület

A karapancsai kastély és major

Augusztus 15-én bensőséges hangulatú ünnepségre került sor a Gemenc Zrt. karapancsai területén. Az országban különlegesnek számító épületegyüttes átadására került sor, amivel tovább bővült a vadászati, erdészeti hagyományokat bemutató létesítmények köre.

A karapancsai vadászkastélyokat és az egykori uradalmi épületeket is magában foglaló major-ság a XIX. század végén, XX. század elején vad-, erdő- és mezőgazdaságáról európai hírnévre szert tett bellyei uradalomhoz tartozott. A mintagazdaság létrehozása Habsburg Albrecht főherceg nevéhez fűződik, aki a térség vadgazdálkodását világszínvonalra emelte. A bellyei uradalom egykori vadászházainak és vadászkastélyainak (Karapancsa, Kőrisedő, Béda, Monyorós), a mezőgazdaság kiszolgáló épületeinek, illetve a személyzet szolgálati lakásainak építése is az ő idejében kezdődött meg. Az építkezéseket Albrecht 1895-ben befejezte halála után, Frigyes főherceg fejezte be.

A Karapancsai Major területén 1879-ben kezdődtek meg az építkezések, ekkor kezdték meg a „kis kastély”-nak, a kiszolgáló személyzet lakásainak és a gazdasági épületeknek a kialakítását.

A kis kastély 1891-ben készült el, de 1896-ban átépítették. A terület főúri vadászatoknak adott helyet, vadászvendégeként megfordult itt Albert szász király, Rudolf trónörökös, Ferenc Ferdinánd trónörökös, I. Ferenc József császár és király, II. Vilmos német császár, Lipót bajor uralkodó herceg és XIII. Alfonz spanyol király.

Különösen II. Vilmos német császárnak volt ez az egyik kedvenc vadászterülete, aki négy-szer, 1893-ban, 1897-ben, 1903-ban és 1910-ben vadászott itt. A vadászatok során 47 db bikát ejtett el.

Mivel a német császár nagy kíséretének elszállásolása nehézségeket okozott, ezért Frigyes főherceg elhatározta, hogy a császár tiszteletére pompás vadászkastélyt építtet. A neobarokk stílus-

ban épült kastély 1906-ban készült el, és a német császár 1910. évi utolsó látogatásakor már az új épületben szállt meg.

Az első világháborút lezáró trianoni békeszerződés következtében a terület nagyobbik része a Szerb Királysághoz került. A két világháború közötti időszakban, 1936-tól gróf Széchenyi Zsigmondot bízták meg a magyarországi vadászterület és a vadállomány kezelésével.

A második világháborút követően sajnos ez az épületegyüttes sem került, kerülhetett el hanyatt sorsát. A háború alatt orosz katonák laktak az épületekben. A nagy kastélyban iskola is működött, majd évekig határőraktanyaként, illetve az államrendészet telephelyeként szolgált. A kis kastélyban munkásszállót, majd szolgálati lakásokat alakítottak ki, de a 80-as évek végétől üresen állt.

A nagy kastély teljes rekonstrukcióját 1982–1984 között már a Gemenci Állami Erdő- és Vadgazdaság végezte el, a leromlott épületet korabeli fényképek alapján állították helyre.

A major átadóünnepsége egy öt éves időszak során elvégzett hatalmas felújítási munka végét jelentette, amelynek szakaszai az alábbiak voltak:

1. 2003-ban, szinte az utolsó pillanatban (az épület rossz állapota miatt) kezdte meg a Gemenc Zrt. a kis kastély felújítását. Az eredeti stílusban felújított épület 2005-ben készült el, és falai között erdészettörténeti, helytörténeti, vadászati kiállítás kapott helyett. A kiállítás érdekessége a térség három korábbi világrekord gimibikájának agancsmásolata (1891 – Szálka, 1946 – Kazuk, 1986 – Karapancsa), illetve a fejedelmi vadászatokról készült korabeli fotók és trófeák. Az épület felújítását az FVM Erdészeti Főosztálya támogatta.

2. 2003–2007 között történt a nagy kastély 3 szintjének teljes felújítása, komplett fűtés-rekonstrukcióval. A nagy kastély felújítása saját forrás felhasználásával történt.

átadása

3. 2006–2008 között zajlott a kastélyokkal egy idős, a kis kastélyval azonos stílusú épületek felújítása. Az 1896-ban épült egykori intézői lakás külső felújítása és benne három szolgálati lakás kialakítása történt meg. Kívül-belül megújult az 1940-es években épült fővadász lak. Nagy feladat volt mind műemlékvédelmi, mind pedig építészeti szempontból az egykori cselédlakásoknak helyt adó L alakú épület felújítása. A rendkívül rossz állapotban lévő épület teljesen megújult, 7 db kétágyas apartman, közös társalgó, ebédlő és konyha kapott helyet az épületben. Megújult az egykori istálló és kovácsműhely, új szín, kocsibeállók és szénapajta készültek, így lehetővé vált a lovasturizmus iránt érdeklődők kiszolgálása is. A kiszolgáló épületek között egy új vadhűtőkamra kialakítása, a teljes vízhálózat megújítása is megvalósult. A felújítási munkákat az ÁPV Zrt. támogatta.

4. 2007–2008-ban történt a majorság bejáratánál álló fogadóépület kialakítása, szintén az ÁPV Zrt. támogatásával. Ezekben az években történt a kastélypark úthálózatának szilárd burkolatúvá alakítása, a közmű- és csapadékelvezető hálózat kialakítása, a kastélypark rendezése,

Nagy kastély

illetve egy új, előadóteremmel és háttérlelésítményekkel rendelkező pavilonépület építése. Az új, 40-50 fő befogadására alkalmas épületben továbbképzések, konferenciák, megrendezésére is lehetőség van. A pavilonépület kialakítását a Gemenci Erdőért Közhasznú Alapítvány támogatta.

Az átadóünnepségen az avatóbeszédet dr. Németh János, az Alkotmánybíróság nyugalmazott elnöke tartotta, aki beszédében kitért a történelmi múlt és a jelen történéseire, amelyek az egyedülálló épületegyüttes sorsát meghatározták. A Baranya Vadászkürt Együttes előadása után a nemzetiszínű szalagot Csonka Tibor, a Gemenc Zrt. vezérigazgatója vágta át, átadva a létesítményeket az érdeklődőknek. Az ünnepséget a Hercegszántói Néptánc Együttes sokác és bosnyák táncokat bemutató fergeteges előadása zárta, nagy sikert aratva a megjelentek körében.

Köszönet a Gemenc Zrt. dolgozóinak és valamennyi támogatóknak azért, hogy ezek a műemlék épületek megújulhattak, szolgálva a vadászatot, vadgazdálkodást, illetve a vadászati és erdészeti ismeretterjesztést.

A felújított épületek a vadász-kastélyval, a kis kastélyban berendezett múzeummal, a parkerdei létesítményekkel, a korábban kialakított kadiai tanösvénnyel, a lovaglási, fogatozási és további szálláslehetőségekkel a vadászok mellett az aktív kikapcsolódásra vágyóknak is értékes programokat jelenthetnek.

A kis kastélyban berendezett múzeum min. 10 fős csoportok előzetes bejelentkezése esetén látogatható (jelentkezés, információ: Magyar Ildikó, telefon: 79/454-144).

Vadászati, szállás- és egyéb programlehetőségek igénybevétele esetén a Gemenc Zrt. Vadászati Osztályán lehet jelentkezni (30/3483-746; fodervili@gemenczrt.hu vagy 30/945-0522; csiszarangela@gemenczrt.hu).

F. V.

Kis kastély

Fővadászi lak

Pavilon

Istálló